

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 11. septembra 2014¹

Vec C-419/13

**Art & Allposters International BV
proti
Stichting Pictoright**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Hoge Raad der Nederlanden (Holandsko)]

„Autorské právo a súvisiace práva — Smernica 2001/29/ES — Právo šírenia — Výlučné právo autorov udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia — Vyčerpanie práva — Právo rozmnožovania — Nová forma“

1. Môže nositeľ autorských práv k obrazovému dielu, ktorý udelil súhlas s uvedením obrazového diela na trh vo forme plagátu, namietiť proti uvedeniu tohto obrazového diela preneseného na plátno na trh? To je v podstate otázka, ktorá je predmetom konania, v ktorom bol podaný prejednávany návrh na začatie prejudiciálneho konania, a na vyriešenie ktorej ponúka Hoge Raad Súdnemu dvoru príležitosť rozvinúť judikatúru týkajúcu sa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti².

I – Právny rámec

A – Medzinárodné právo

1. Zmluva Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o autorskom práve³
2. Podľa článku 1 ods. 4 zmluvy sú zmluvné strany povinné dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 21 a prílohy Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel (ďalej len „Bernský dohovor“)⁴.
3. Článok 6 zmluvy, nazvaný „Právo na [šírenie]“, stanovuje:

„1. Autori literárnych a umeleckých diel majú výhradné právo udeliť súhlas na sprístupnenie originálu a rozmnoženín svojich diel verejnosti predajom alebo iným prevodom vlastníctva.

1 — Jazyk prednesu: španielčina.

2 — Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230.

3 — Prijatá v Ženeve 20. decembra 1996. Schválená v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady zo 16. marca 2000 (Ú. v. ES L 89, s. 6; Mim. vyd. 11/033, s. 208).

4 — Dohovor z 9. septembra 1886, revidovaný v Paríži 24. júla 1971 a zmenený 28. septembra 1979.

2. Žiadne ustanovenie tejto zmluvy nemá vplyv na slobodu zmluvných strán, aby určili prípadné podmienky, za ktorých sa po prvom predaji alebo prevode, alebo prechode vlastníctva k originálu alebo rozmnoženine diela so súhlasom autora vyčerpá právo podľa odseku 1.“

2. Bernský dohovor

4. Článok 6 bis Bernského dohovoru s názvom „Osobnostné práva“ stanovuje:

„1. Nezávisle od autorských majetkových práv a aj po ich postúpení má autor právo uplatňovať svoje autorstvo k dielu a odporovať každému znetvoreniu, skomoleniu alebo inej zmene diela, ako aj inému zásahu do diela, ktorý by bol na ujmu jeho cti alebo dobrej povesti.

2. Práva priznané autorovi podľa odseku 1 sa po jeho smrti zachovávajú aspoň do zániku autorských majetkových práv a vykonávajú ich osoby alebo inštitúcie oprávnené na to právnym poriadkom štátu, kde sa uplatňuje nárok na ochranu. Tie štáty, ktorých právny poriadok platný v čase ratifikácie tohto aktu alebo prístupu k nemu neobsahuje ustanovenie zabezpečujúce ochranu všetkých práv uznaných podľa odseku 1 po autorovej smrti, môžu však ustanoviť, že niektoré z týchto práv autorovou smrťou zanikajú.

3. Právne prostriedky ochrany práv priznaných v tomto článku sa spravujú právnym poriadkom štátu, v ktorom sa uplatňuje nárok na ochranu.“

5. Podľa článku 12 Bernského dohovoru s názvom „Právo na spracovanie, úpravy alebo na iné zmeny“ „autori literárnych alebo umeleckých diel majú výlučné právo udeľovať súhlas na spracovanie, úpravy alebo na iné zmeny svojich diel“.

B – Právo Únie

6. V odôvodnení 9 smernice 2001/29 sa uvádza, že „akákoľvek harmonizácia autorských práv a s nimi súvisiacich práv musí byť založená na vysokej úrovni ochrany, pretože tieto práva sú podstatou pre duševnú tvorbu. Ich ochrana pomáha zaistiť udržiavanie a rozvoj tvorivosti v záujme autorov, interpretov, producentov, spotrebiteľov, kultúry, priemyslu a verejnosti ako celku. Duševné vlastníctvo sa preto považuje za integrálnu súčasť vlastníctva“.

7. Podľa odôvodnenia 10 smernice, „ak majú autori alebo výkonní umelci pokračovať vo svojej tvorivej a umeleckej práci, musia za používanie svojej práce dostávať primeranú odmenu, rovnako ako producenti, aby boli schopní financovať túto prácu. ... Primeraná právna ochrana práv duševného vlastníctva je nevyhnutná na zaručenie dostupnosti takejto odmeny a na zaistenie uspokojivej návratnosti týchto investícií“.

8. V zmysle odôvodnenia 28 smernice „podľa tejto smernice do ochrany autorských práv patrí aj výlučné právo kontrolovať šírenie diela obsahnutého v hmotnom článku [nosiči – *neoficiálny preklad*]. Prvým predajom originálu diela alebo jeho rozmnoženín v spoločenstve zo strany nositeľa práv, alebo s jeho súhlasom zaniká právo kontrolovať ďalší predaj tohto predmetu v spoločenstve. Toto právo by nemalo zaniknúť vo vzťahu k originálu alebo k jeho rozmnoženinám, ktoré predal držiteľ práv, alebo ktoré boli predané s jeho súhlasom mimo spoločenstva“.

9. Odôvodnenie 31 smernice stanovuje, že „je potrebné zabezpečiť primeranú rovnováhu práv a záujmov medzi rôznymi kategóriami nositeľov práv, ako aj medzi rôznymi kategóriami nositeľov práv a používateľmi predmetov ochrany. Existujúce výnimky a obmedzenia práv ustanovené členskými štátmi sa musia prehodnotiť vo vzťahu k novému elektronickému prostrediu. Existujúce rozdiely vo výnimkách a obmedzeniach vzťahujúcich sa na niektoré obmedzené činnosti majú priamy negatívny

účinnok na fungovanie vnútorného trhu s autorskými právami a s nimi súvisiacimi právami. Tieto rozdiely by sa mohli ľahko stať výraznejšími vo vzťahu k ďalšiemu rozvoju cezhraničného využívania diel a k cezhraničným aktivitám. Z dôvodu zabezpečenia správneho fungovania vnútorného trhu, je potrebné harmonickejšie definovať tieto výnimky a obmedzenia. Stupeň ich harmonizácie musí vychádzať z ich dopadu na plynulé fungovanie vnútorného trhu“.

10. Článok 2 smernice 2001/29 s názvom „Právo rozmnožovania“ stanovuje, že „členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti: a) pre autorov k ich dielam“.

11. Článok 4 tej istej smernice, nazvaný „Právo šírenia“, stanovuje:

„1. Členské štáty poskytnú autorom vo vzťahu k originálu ich diela alebo k jeho rozmnoženinám výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia predajom alebo iným spôsobom.

2. Distribučné právo [Právo šírenia – *neoficiálny preklad*] sa nevyčerpá v rámci spoločenstva vo vzťahu k originálu alebo ku kópiám [alebo k rozmnoženinám – *neoficiálny preklad*] diela s výnimkou prípadov, keď prvý predaj alebo prenos vlastníctva k danému objektu [predmetu – *neoficiálny preklad*] v rámci spoločenstva uskutoční držiteľ práv alebo sa uskutoční s jeho súhlasom.“

C – Holandské právo

12. Článok 4 ods. 1 smernice 2001/29 bol do holandského práva prebratý prostredníctvom Auteurswet (autorský zákon, ďalej len „Aw“).

13. § 1 Aw vymedzuje autorské právo ako výlučné právo autora literárneho, vedeckého alebo umeleckého diela alebo jeho právnych nástupcov zverejniť alebo rozmnožiť toto dielo s výhradou obmedzení stanovených zákonom.

14. Podľa § 12 ods. 1 Aw sa pod zverejnením literárneho, vedeckého alebo umeleckého diela rozumie „zverejnenie rozmnoženiny celého diela alebo jeho častí“.

15. Podľa § 12b Aw platí, že ak bol exemplár literárneho, vedeckého alebo umeleckého diela po prvý raz uvedený na trh v niektorom členskom štáte jeho autorom alebo jeho právnym nástupcom alebo s jeho súhlasom, uvedenie tohto exempláru na trh v inej forme, s výnimkou nájmu alebo vypožičania, nepredstavuje porušenie autorského práva.

II – Skutkový stav

16. Stichting Pictoright (ďalej len „Pictoright“) je holandská organizácia kolektívnej správy autorských práv, ktorá chráni okrem iného práva dedičov známych maliarov (ďalej len „nositelia práv“).

17. Art & Allposters International BV (ďalej len „Allposters“) predáva prostredníctvom internetu plagáty a iné reprodukcie diel uvedených umelcov.

18. Osoby, ktoré si chcú objednať u spoločnosti Allposters umeleckú reprodukciu, si môžu vybrať medzi plagátom, zarámovaným plagátom, plagátom na dreve alebo vyobrazením na plátne. V tomto poslednom uvedenom prípade je postup pri reprodukcii takýto: Na papierový plagát sa naniesie plastová vrstva, obraz sa za pomoci chemického procesu preniesie z plagátu na plátno a plátno sa napne na drevený rám. Tento postup a jeho výsledok sa označuje ako „canvas transfer“ („prenos na plátno“).

19. Pictoright po tom, čo Allposters nereagovala na jej výzvu, aby upustila od predaja reprodukcí diel jej klientov zhotovených bez jej súhlasu uvedeným postupom, podala proti spoločnosti Allposters na Rechtbank Roermond (Súd prvého stupňa v Roermonde) žalobu, ktorou sa domáhala, aby Allposters upustila od priameho alebo nepriameho porušovania autorských práv a osobnostných práv nositeľov práv.

20. Žaloba bola zamietnutá rozsudkom z 22. septembra 2010, proti ktorému podala Pictoright odvolanie na Gerechtshof te's-Hertogenbosch (Odvolací súd v 's-Hertogenbosch), ktorý 3. januára 2012 odvolaniu vyhovel. Odvolací súd uplatnil judikatúru, ktorú stanovil Hoge Raad v rozsudku z 19. januára 1979⁵, podľa ktorej dochádza k novému sprístupneniu verejnosti v zmysle § 12 Aw, ak sa exemplár uvedený na trh nositeľom práva zverejní v odlišnej forme, čím vzniká nová možnosť využitia v prospech toho, kto uvedie na trh túto novú formu pôvodne šíreného exemplára (takzvaná doktrína Poortvliet). So zreteľom na túto doktrínu odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na to, že prenos na plátno predstavuje podstatnú zmenu plagátov, z ktorých sa obraz prenáša, jeho uvedenie na trh si vyžaduje súhlas nositeľov práv.

21. Allposters podala na Hoge Raad kasačný opravný prostriedok, pričom na svoju obranu uviedla, že došlo k nesprávnemu uplatneniu doktríny Poortvliet, keďže pojmy vyčerpanie práva a sprístupnenie verejnosti, ktoré sa týkajú autorských práv, boli medzičasom harmonizované na európskej úrovni. Podľa jej názoru k vyčerpaniu práva v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 dochádza len pri šírení diela, ktoré je obsiahnuté v hmotnom predmete, ak bol tento exemplár uvedený na trh nositeľom práva alebo s jeho súhlasom. Prípadná neskoršia zmena exemplára alebo predmetu nemá nijaký vplyv na vyčerpanie práva.

22. Pictoright tvrdila, že právo na spracovanie diela nebolo harmonizované, a preto je doktrína Poortvliet naďalej uplatniteľná. V každom prípade sa domnieva, že uvedená doktrína – osobitne názor, že (podstatná) zmena materiálu vylučuje vyčerpanie práva – je úplne zlučiteľná s právom Únie.

23. Za týchto okolností Hoge Raad podal prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania.

III – Prejudiciálne otázky

24. Prejudiciálne otázky položené 24. júla 2013 znejú takto:

- „1. Upravuje článok 4 smernice 2001/29/ES odpoveď na otázku, či možno právo šírenia nositeľa autorských práv aplikovať na reprodukcii diela chráneného autorským právom, ktoré bolo nositeľom práva alebo s jeho súhlasom predané a dodané v Európskom hospodárskom priestore, ak táto reprodukcia následne prešla zmenou týkajúcou sa formy a v tejto forme bola znovu uvedená do obehu?
2. a) V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Má okolnosť, že dochádza k zmene v zmysle prvej otázky, význam pre odpoveď na otázku, či dochádza k zamedzeniu alebo prerušeniu vyčerpania práva v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29/ES?
- b) V prípade kladnej odpovede na druhú otázku písm. a): Aké kritériá treba stanoviť v tomto prípade, aby bolo možné hovoriť o zmene týkajúcej sa formy reprodukcie, ktorá bráni vyčerpaniu alebo ho prerušuje v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29/ES?

5 — NJ 1979/412, Poortvliet.

- c) Poskytujú tieto kritériá priestor na kritérium vytvorené v holandskom vnútroštátnom práve, podľa ktorého nemožno hovoriť o vyčerpaní práva už preto, že ďalší predajca dal reprodukciám inú formu a v tejto forme ich sprístupnil verejnosti (rozsudok Hoge Raad z 19. januára 1979..., Poortvliet)?“

IV – Konanie na Súdnom dvore

25. Na konaní sa zúčastnili a písomné pripomienky predložili účastníci konania vo veci samej, francúzska vláda a Komisia. Všetky tieto subjekty, ako aj britská vláda, sa zúčastnili na verejnom pojednávaní konanom 22. mája 2014. Na tomto pojednávaní boli účastníci konania v súlade s článkom 61 ods. 1 a 2 rokovacieho poriadku vyzvaní, aby odpovedali na tri otázky: 1. možnosť považovať prenos na plátno za spracovanie diela v zmysle článku 12 Bernského dohovoru, 2. prípadný význam zásady primeranej odmeny v prípade, ak sa zmenou zvýši cena predmetu, ktorý obsahuje chránené dielo, na účely posúdenia vyčerpania práva šírenia a 3. prípadný význam osobnostných práv na účely výkladu pravidla vyčerpania práva.

V – Tvrdenia účastníkov konania

A – Prvá prejudiciálna otázka

26. V súvislosti s prvou z položených otázok Allposters na úvod spresňuje, že „zmenou týkajúcou sa formy“ treba rozumieť zmenu nosiča diela chráneného autorským právom, a nie obrazu tohto diela. Ďalej tvrdí, že na túto otázku treba odpovedať kladne. Podľa jej názoru v prejednávacom prípade nedošlo k zmene diela, ale jeho nosiča, a preto sa má uplatniť článok 4 smernice 2001/29, ktorým bola vykonaná úplná harmonizácia tak práva šírenia (odsek 1), ako aj pravidla vyčerpania práva (odsek 2), a preto členské štáty nemajú nijaký priestor na zavedenie výnimiek.

27. Pictoright sa prikláňa k zápornej odpovedi, lebo podľa jej názoru sa článok 4 smernice 2001/29 týka len prípadu, keď nedošlo k zmene reprodukcie chráneného diela. V tomto zmysle uvádza, že zo znenia odseku 2 tohto článku vyplýva, že pravidlo vyčerpania práva sa týka „[predmetu]“, teda „originálu alebo... [rozmnôženín] diela“, bez toho, aby boli v tomto pojme zahrnuté reprodukcie prenesené na plátno, keďže tieto reprodukcie sa podstatne líšia od originálov alebo ich rozmnoženín z dôvodu podstatných zmien vykonaných na plagátoch pri prenose na plátno.

28. Pictoright poukazuje na judikatúru a právne predpisy Únie v oblasti práva ochranných známk, konkrétne uvádza článok 7 ods. 2 smernice 2008/95/ES⁶ a článok 13 nariadenia (ES) č. 207/2009⁷, ktoré prakticky zhodne stanovujú, že vyčerpanie práva z ochrannej známky „sa neuplatní, ak existujú oprávnené dôvody, aby majiteľ zabránil ďalšej komercializácii tovarov, obzvlášť tam, kde sa stav tovarov zmenil alebo zhoršil po ich uvedení na trh“. Na základe toho sa Pictoright domnieva, že právo na spracovanie v oblasti autorských práv nebolo v Únii harmonizované, aj keď sa Únia schválením zmluvy WIPO zaviazala dodržiavať článok 12 Bernského dohovoru, ktorý priznáva autorom literárnych alebo umeleckých diel výlučné právo udeľovať súhlas na spracovanie, úpravy alebo na iné zmeny ich diel.

6 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. októbra 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (Ú. v. EÚ L 299, s. 25).

7 — Nariadenie Rady z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 78, s. 1).

29. Francúzska vláda obmedzila svoju argumentáciu na túto prvú otázku, pričom sa domnievala, že ju treba zodpovedať spolu s otázkou položenou v písmene a) druhej prejudiciálnej otázky. Podľa jej názoru z článku 4 ods. 1 a 2 smernice 2001/29 v spojení s odôvodnením 28 tejto smernice vyplýva, že autor chráneného diela má výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať prvú formu šírenia každej hmotnej veci alebo každého predmetu, v ktorých je obsiahnuté dielo alebo jeho rozmnoženina, predajom alebo iným spôsobom. Preto sa právo šírenia vyčerpalo len v prípade, ak nositeľ práva uskutočnil alebo odsúhlasil prvý predaj alebo prevod vlastníctva tejto hmotnej veci alebo tohto predmetu.

30. Čo sa týka prejednávaneho prípadu, francúzska vláda sa domnieva, že prenos diela alebo rozmnoženiny diela na plátno predstavuje vytvorenie nového predmetu, ktorého rozmnožovanie a šírenie musí odsúhlasiť alebo zakázať nositeľ výlučných práv. Skutočnosť, že dielo bolo uvedené na trh v inej forme, nespôsobila vyčerpanie výlučného práva nositeľa práva na šírenie nového predmetu.

31. Podľa názoru francúzskej vlády je to jediný výklad, ktorý je v súlade s cieľom smernice 2001/29 spočívajúcim v tom, aby mali autori zabezpečenú vysokú úroveň ochrany svojich práv a primeranú odmenu za používanie svojich diel. Potvrzuje to aj skutočnosť, že prenos na plátno sa nedotýka len výlučného práva autorov na šírenie diel, ale aj iných aspektov autorského práva, ako sú výlučné práva na rozmnožovanie a spracovanie diela, hoci právo na spracovanie diela nie je v práve Únie formálne uznané.

32. Britská vláda vo svojom vyjadrení na verejnom pojednávaní uviedla, že pojem verejné šírenie zahŕňa len úkony týkajúce sa prevodu vlastníctva k predmetu. Problém by mohol nastať, keď by sa predmet po tom, čo bol uvedený na trh so súhlasom autora, zmenil takým spôsobom, že vznikne iný predmet, a nie je dotknuté pôvodné dielo, ako by to bolo v prípade zhotovenia koláže z fotografií uverejnených v časopise. Podľa jej názoru by však v takýchto prípadoch už došlo k vyčerpaniu práva šírenia.

33. Britská vláda sa domnieva, že Súdny dvor musí byť pri určovaní podmienok vyčerpania tohto práva veľmi opatrný. Podľa jej názoru by sa nemalo dospieť k záveru, že k vyčerpaniu práva nedochádza, keď sa rozmnoženiny diela opätovne využívajú alebo recyklujú v rôznych formách. Tvrdí, že po tom, čo došlo k prvému povolenému predaju predmetu, je kľúčovou otázkou, či výroba nového výrobku predstavuje nepovolené rozmnoženie duševného výtvoru autora. Pokiaľ nejde o taký prípad, nič nebráni tomu, aby kupujúci používal výrobok spôsobom, ktorý považuje za vhodný.

34. Komisia navrhuje odpovedať na prvú otázku v tom zmysle, že článok 4 smernice 2001/29 sa vzťahuje na situáciu, o akú ide v spore vo veci samej, a konkrétne že nositelia dotknutých práv sa v zásade môžu dovoliavať práva šírenia vymedzeného v odseku 1 uvedeného článku. Podľa jej názoru je potrebné vykladať právo šírenia extenzívne, a to s prihliadnutím tak na slovné spojenia „akúkoľvek formu... šírenia“ a „k originálu ich diela alebo k jeho rozmnoženinám“ použité v článku 4 ods. 1, ako aj na cieľ sledovaný smernicou 2001/29, ktorým je zabezpečenie vysokej úrovne ochrany autorov.

35. Komisia sa domnieva, že zmena formy, ktorá vyplýva z prenosu na plátno, nebráni tomu, aby sa výsledok považoval za „rozmnoženinu“ diela v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29. V závislosti od zmeny bude výsledkom buď rozmnoženina totožná s plagátom, alebo nová reprodukcia pôvodného diela, ktorá by sa tiež mala považovať za „rozmnoženinu“. V obdivoch prípadoch má nositeľ práv podľa názoru Komisie výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať šírenie výsledku prenosu na plátno.

B – Druhá prejudiciálna otázka

36. Allposters navrhuje zápornú odpoveď na otázku uvedenú v písmene a) druhej prejudiciálnej otázky. Podľa jej názoru prerušenie pravidla vyčerpania práva v prípade zmeny nosiča chráneného diela odporuje zásade voľného pohybu tovaru a logike autorských práv. Možnosť obchodného využitia chráneného predmetu je teda obmedzená na jeho prvé uvedenie na trh, ktoré zaručuje prospech nositeľovi práva.

37. Allposters zdôrazňuje, že v oblasti autorských práv sa rozlišuje medzi „*corpus mechanicum*“ (hmotný predmet) a „*corpus mysticum*“ (nehmotný výtvar), pričom len nehmotný výtvar je dielom v zmysle autorského práva a požíva jeho ochranu. Podľa spoločnosti Allposters by sa mal obsah diela posudzovať nezávisle od jeho nosiča, ktorý nie je súčasťou „vlastnej duševnej tvorby“. Podľa jej názoru v prejednávacom prípade prenos na plátno predstavuje zmenu „*corpus mechanicum*“, lebo papier sa nahradí plátnom, ale „*corpus mysticum*“ zostáva nezmenené. Keďže z pohľadu autorských práv nedošlo k zmene reprodukcie chráneného diela, zmena jeho nosiča nemá vplyv na uplatňovanie pravidla vyčerpania práva a neprerušuje ho.

38. Allposters sa domnieva, že vyššie uvedené konštatovania by sa zmenili len vo výnimočnom prípade, ak by zmena nosiča poškodzovala osobnostné práva nositeľa autorského práva, ktoré chránia nedotknuteľnosť diela a ktoré sa podľa judikatúry vzťahujú tak na pôvodné diela, ako aj na ich reprodukcie, a nie sú obmedzené na prvé uvedenie diela na trh. Podľa jej názoru sa to však prejednávaneho prípadu netýka.

39. Keďže Allposters navrhuje odpovedať na otázku uvedenú v písmene a) druhej prejudiciálnej otázky záporne, neodpovedá na otázky uvedené v písmenách b) a c), hoci tvrdí, že doktrína Poortvliet neplatí a odporuje článku 4 ods. 2 smernice 2001/29.

40. Pictoright vzhľadom na znenie svojej odpovede na prvú otázku vo vzťahu k druhej otázke len subsidiárne uvádza, že zmena diela má za následok zamedzenie vyčerpania práva šírenia alebo jeho prerušenie. V tomto zmysle pripomína, že smernica 2001/29 vychádza z vysokej úrovne ochrany a okrem toho vyčerpanie práva ako obmedzenie práva nositeľa práva na šírenie diela sa musí vykladať reštriktívne.

41. Podľa jej názoru má nositeľ autorského práva nielen právo rozhodnúť, či, ale aj v *akej forme* chce uviesť svoje dielo na trh, takže môže stanoviť podmienky licencií, ktoré udelí. Pictoright – na základe analógie s právom Únie v oblasti ochranných známk – tvrdí, že neexistuje dôvod, prečo by nositeľ autorského práva musel strpieť ďalšie uvádzanie svojho diela – alebo jeho rozmnoženiny – na trh po zmene stavu reprodukcie svojho diela, lebo inak by mohla vzniknúť skutočná ujma na dobrej povesti umelca a výlučnosti jeho diela, čo by bolo v rozpore s článkom 12 Bernského dohovoru.

42. Pokiaľ ide o otázky uvedené v písmenách b) a c) druhej prejudiciálnej otázky, Pictoright sa domnieva, že v súlade s rozsudkom Peek & Cloppenburg⁸ je potrebné nechať na členské štáty výber kritérií, ktoré chcú uplatňovať pri rozhodovaní o tom, či došlo k zmene formy reprodukcie, ktorá bráni vyčerpaniu práva alebo ho prerušuje v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29.

8 — C-456/06, EU:C:2008:232, body 31 a 34.

43. Pictoright subsidiárne navrhuje buď stanovenie kritérií na uplatňovanie článku 12 Bernského dohovoru, ktorý priznáva autorovi diela výlučné právo udeľovať súhlas na spracovanie, úpravy alebo na iné zmeny diela, alebo stanovenie kritérií porovnateľných s kritériami uvedenými v článku 6 bis tohto dohovoru, ktorý stanovuje, že k zmene formy reprodukcie, ktorá môže brániť vyčerpaniu práva alebo ho prerušiť, dochádza, ak je predmetná zmena v rozpore s osobnostnými právami autora v zmysle spomenutého článku 6 bis. Podľa jej názoru tieto kritériá nechávajú priestor na uplatňovanie doktríny Poortvliet.

44. Britská vláda sa domnieva, že spracovanie diela zahŕňa určitú formu jeho rozmnoženia, čo však neplatí v prípade prenosu na plátno, keďže prenos nepredstavuje dostatočnú duševnú tvorbu a originalitu. Okrem toho, pokiaľ nedošlo k rozmnoženiu, je podľa jej názoru nárast ceny predmetu, ktorý obsahuje chránené dielo, irelevantný, lebo primeraná odmena je odmena získaná za predaj pôvodného predmetu. Napokon pri výklade článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 sa nemajú brať do úvahy ani osobnostné práva.

45. Komisia sa vyjadruje ku všetkým trom otázkam uvedeným v druhej prejudiciálnej otázke spoločne, pričom v prvom rade navrhuje analyzovať rozsah vecnej pôsobnosti pravidla vyčerpania práva uvedeného v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 na základe výkladu pojmu „predmet“ použitého v tomto ustanovení. Na základe doslovného, legislatívneho a komparatívneho výkladu, ako aj výkladu v judikatúre, Komisia dospela k záveru, že pod pojmom „predmet“ sa má rozumieť dielo alebo jeho rozmnoženina, ktoré sú súčasťou hmotnej veci, vyjadrujú duševnú tvorbu autora a ktorých právnu ochranu má zaručiť smernica 2001/29.

46. Komisia sa ďalej domnieva, že zmena formy je dôležitým kritériom na posúdenie vyčerpania práva. Ak po prvom predaji v EHP uskutočnenom so súhlasom nositeľa práv došlo k určitej zmene formy „predmetu“, rozhodujúcim kritériom na určenie, či došlo k vyčerpaniu práva, je, či po tejto zmene stále ide o tú istú hmotnú vec, ktorá vyjadruje duševnú tvorbu autora, alebo či je zmena taká, že ide o inú hmotnú vec s odlišnou formou, ktorá vyjadruje túto tvorbu. V prvom uvedenom prípade sa na šírenie vzťahuje vopred udelený súhlas. V druhom uvedenom prípade nedôjde k vyčerpaniu práva a záujmy nositeľov práv, ktoré má smernica 2001/29 chrániť, odôvodňujú výnimku z voľného pohybu tovaru.

47. Pokiaľ ide o možnosť uplatniť doktrínu Poortvliet, Komisia tvrdí, že podľa judikatúry v prípade, o aký ide v prejednávanej veci, sa otázka vyčerpania práva spravuje výlučne právom Únie. Prináleží teda vnútroštátnemu súdu určiť, do akej miery je uvedená doktrína zlučiteľná so smernicou 2001/29 v zmysle jej výkladu, ktorý podal Súdny dvor, a zaručiť plnú účinnosť práva Únie.

VI – Posúdenie

48. Ak ju zúžime na najpodstatnejšie aspekty, základnou otázkou položenou v tomto konaní je, či súhlas udelený na šírenie reprodukcie umeleckého diela vo forme plagátu zahŕňa aj jeho šírenie na plátne.

A – Úvodné úvahy

49. Z opisu sporných skutočností v uznesení o podaní prejednávaneho návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj z informácií poskytnutých účastníkmi konania v ich písomných vyjadreniach a na verejnom pojednávaní je podľa všetkého zrejmé, že medzi organizáciou Pictoright a spoločnosťou Allposters neexistuje nijaký obchodnoprávny vzťah. Je nesporné, že nositelia

autorských práv udelili súhlas s rozmnožovaním sporných malieb vo forme plagátov, ale toto právo nezískala Allposters. Allposters nakupuje na trhu plagáty uvedené na trh subjektom, ktorý získal súhlas na rozmnožovanie sporných malieb touto formou, a z týchto plagátov vyrába plátna, ktoré zase ponúka na trhu.

50. Tiež je podľa všetkého jasné, že – čo sa týka samotných plagátov – došlo k vyčerpaniu práva šírenia, a to najneskôr vtedy, keď ich kúpila Allposters. Problém spočíva v tom, že Allposters zhotovuje reprodukcie na plátne, a to práve z plagátov, v prípade ktorých došlo k vyčerpaniu práva šírenia. Z toho vyplýva, že činnosť spoločnosti Allposters sa neobmedzuje na šírenie, ale na to, že predtým vykonáva spracovanie, po ktorom z uvedených plagátov vzniká takpovediac odlišný výrobok.

51. Z tohto hľadiska si možno položiť otázku, či nemohol vzniknúť problém súvisiaci s právom rozmnožovania, teda či Allposters oprávnenne získala právo rozmnožovať uvedené diela na plátne, pričom v tejto súvislosti je nepodstatné, či to robila priamo alebo prostredníctvom spracovania reprodukcii na papieri.

52. Vnútroštátny súd však nesformuloval svoju otázku týkajúcu sa výkladu smernice 2001/29 v tomto zmysle, teda v zmysle práva rozmnožovania. Otázka je položená v súvislosti s právom šírenia, to znamená, či sa Pictoright môže dovoliavať práva kontrolovať šírenie predmetných obrazových diel ako „nevyčerpaného“ práva na podporu svojho žalobného návrhu, ktorý smeruje k zákazu uvádzania jej diel na trh na textilnom nosiči.

53. Vo svojich návrhoch sa preto pri rozbere výkladovej otázky, ktorú položil Hoge Raad, v oblasti, v ktorej ju tento súd položil, teda v oblasti práva šírenia deklarovaného v článku 4 tejto smernice, nebudem vôbec zaoberať právom rozmnožovania uznaným v článku 2 smernice 2001/29.

B – Prvá otázka

54. Pictoright sa domnieva, že prenos na plátno predstavuje zmenu v „origináli alebo rozmnoženine diela“, a preto spôsobuje „spracovanie“ diela, takže táto otázka vybočuje z rozsahu pôsobnosti smernice 2001/29, ktorá nezahŕňa právo na spracovanie. Inak povedané, podľa názoru organizácie Pictoright sa prenos na plátno týka *diela* a nielen *predmetu* alebo hmotného nosiča, na ktorom je dielo zachytené.

55. Naopak Allposters, Komisia a francúzska vláda tvrdia, že prenos na plátno predstavuje zmenu *predmetu* alebo hmotného nosiča, takže ide o prípad „šírenia“, a nie „spracovania“, v dôsledku čoho sa uplatní smernica 2001/29.

56. Je teda potrebné v prvom rade vyriešiť otázku, či skutkový stav, o ktorom má rozhodnúť vnútroštátny súd, predstavuje „spracovanie“ diela, lebo v takom prípade by sa neuplatnila smernica 2001/29, keďže táto smernica neupravuje takzvané právo na spracovanie, ktoré je v rámci Únie zaručené v Bernskom dohovore.

57. Článok 12 Bernského dohovoru vyhradzuje autorom „výlučné právo udeľovať súhlas na spracovanie, úpravy alebo na iné zmeny svojich diel“. Podľa môjho názoru skutkový stav, ktorý je predmetom konania vo veci samej, nezodpovedá prípadu „spracovania“. „Spracovanie“ sa dotýka samotného „diela“ ako výsledku umeleckej tvorby. Typickým príkladom je filmové *spracovanie* literárneho diela, pri ktorom sa umelecký výtvor literárneho charakteru zmení na výtvor kinematografického umenia, teda na umelecké vyjadrenie, ktoré *pretvára* obsah uvedeného diela vo vlastnom jazyku a koncepčnom prostredí, a s výrazovými prvkami, ktoré sú odlišné od tých, v ktorých bolo dielo pôvodne vytvorené.

58. Práve v rozličnosti *jazykov a umeleckých techník* spočíva jeden zo základných prvkov „spracovania“ ako procesu *prispôsobenia* obsahu umeleckého výtvoru vlastným výrazovým prostriedkom jednotlivých umení. Ďalší z jeho základných prvkov súvisí so spracovaním ako technikou tvorivého prejavu, ktorá sa neusiluje tak o prispôsobenie diela výrazovým charakteristikám iného umeleckého jazyka ako skôr o *zásah* do samotného diela a vytvára z neho vo vlastnom jazyku iné dielo, ktoré je len matne rozpoznateľné v jeho pôvodnom prejave.

59. V prejednávanom prípade sa mi zdá jasné, že prenos na plátno sa nedotýka reprodukovateľného obrazu, teda „diela“ alebo výsledku umeleckej tvorby. Práve naopak, podstata prenosu spočíva v tom, že pôvodný obraz sa presne reprodukuje na plátno. Jednak sa teda pôvodné dielo neprekladá do iného umeleckého jazyka, než v akom bolo vytvorené, a jednak sa ani nenarúša obraz, ani sa neodstraňujú kompozičné prvky, ani sa nepridávajú prvky, ktoré nie sú súčasťou výtvoru umelca. Ide o to, aby sa v rámci možností dosiahla čo najväčšia zhoda s originálom.

60. Za týchto okolností sa domnievam, že prípad, ktorý je predmetom konania vo veci samej, nemôže spadať pod pojem „spracovanie“.

61. Preto treba vychádzať z toho, že keď vnútroštátny súd vo svojej prvej otázke konštatuje, že „reprodukcia... prešla zmenou týkajúcou sa formy“, neznamená to, že posudzovaná zmena predstavuje „spracovanie“ v zmysle článku 12 Bernského dohovoru. „Zmenu týkajúcu sa formy“ treba chápať skôr tak, že sa týka zmeny v *nosiči* diela, a nie v samotnom diele ako výsledku umeleckej tvorby.

62. Za týchto okolností je irelevantné, či právo na spracovanie bolo predmetom harmonizácie alebo či sa má uplatniť článok 12 Bernského dohovoru. Dôležité je len to, že dotknutým právom je právo upravené v článku 4 smernice 2001/29 –teda právo, ktoré priznáva svojim nositeľom výlučné oprávnenie udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia originálu alebo rozmnoženín chráneného diela – a že v súlade s judikatúrou a so samotným cieľom uvedenej smernice možno konštatovať, že citovaným ustanovením bolo úplne harmonizované vyčerpanie práva šírenia⁹ bez ohľadu na to, že – tiež podľa judikatúry – smernica 2001/29 „sa obvykle musí vykladať samostatným a jednotným spôsobom v celom Spoločenstve“¹⁰.

63. Na prvú otázku teda treba odpovedať kladne, to znamená v tom zmysle, že právom dotknutým v konaní vo veci samej je „právo šírenia“ konkrétnych exemplárov, na ktorých je zachytené reprodukovateľné umelecké dielo, a preto sa uplatní článok 4 smernice 2001/29.

C – Druhá otázka

1. Význam „zmeny týkajúcej sa formy“

64. Teraz sa dostávame ku kľúčovej otázke v prejednávanej veci, a teda či „zmena týkajúca sa formy“ (čiže hmotného nosiča reprodukcie) bráni vyčerpanie práva šírenia alebo ho prerušuje v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29.

65. Je namieste vrátiť sa k doslovnému zneniu tohto ustanovenia:

„[Právo šírenia] sa nevyčerpá v rámci spoločenstva vo vzťahu k originálu alebo [k rozmnoženinám] diela s výnimkou prípadov, keď prvý predaj alebo prenos vlastníctva k danému [predmetu] v rámci spoločenstva uskutoční držiteľ práv alebo sa uskutoční s jeho súhlasom.“

9 — Pozri v tomto zmysle rozsudok *Laserdisken* (C-479/04, EU:C:2006:549, body 23 až 25).

10 — Rozsudok *Infopaq International* (C-5/08, EU:C:2009:465, bod 27).

66. Celý problém spočíva v určení, či sa v prípade, akým je prejednávaný prípad, pojem „predmet“ vzťahuje na umelecký výtvor, alebo na jeho hmotný *nosič*. Vzhľadom na vyššie uvedené je jasné, že ide o druhú možnosť, čo je tiež názor spoločnosti Allposters, francúzskej vlády a Komisie.

67. Je zrejmé, že dotknutým predmetom nemôže byť *dielo* ako *corpus mysticum*, lebo autorské právo k takto chápanému *dielu* sa „vyčerpá“ len prevodom vlastníctva takého práva, zatiaľ čo k vyčerpaniu práva šírenia dochádza pri prevode vlastníctva niečoho úplne iného, a to práve vlastníctva predmetu, na ktorom je dielo reprodukované.

68. Inak povedané: prevodom vlastníctva k predmetu (hmotnému nosiču) sa vyčerpá právo šírenia, ale nie vlastníctvo autorského práva, ktorého *predmetom* je stále umelecký výtvor.

69. Podľa môjho názoru tento výklad potvrdzuje znenie odôvodnenia 28 samotnej smernice 2001/29, v ktorom sa konštatuje, že do ochrany autorských práv „patrí aj výlučné právo kontrolovať šírenie diela obsiahnutého v *hmotnom [nosiči]*“¹¹, a ďalej sa v ňom uvádza, že prvým predajom „originálu diela alebo jeho rozmnoženín... zo strany nositeľa práv, alebo s jeho súhlasom zaniká právo kontrolovať ďalší predaj tohto *predmetu*“¹², čo jasne odkazuje na uvedený „*hmotný nosič*“¹³.

70. Za týchto okolností sa domnievam, že na druhú otázku písm. a) treba odpovedať v tom zmysle, že „zmena týkajúca sa formy“ má význam pre odpoveď na otázku, či dochádza k zamedzeniu vyčerpania práva alebo jeho prerušeniu v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29. Je to tak preto, lebo právo šírenia možno previesť tak vo vzťahu k akémukoľvek hmotnému nosiču alebo len vo vzťahu k určitým nosičom.

2. Relevantné kritériá na určenie existencie „zmeny týkajúcej sa formy“

71. Následne je potrebné podľa druhej otázky písm. b) určiť, „aké kritériá treba stanoviť v tomto prípade, aby bolo možné hovoriť o zmene týkajúcej sa formy reprodukcie, ktorá bráni vyčerpanie práva alebo ho prerušuje v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29/ES“.

72. Ako uvádza Komisia, v tejto súvislosti treba posúdiť stupeň predmetnej zmeny, lebo rozhodujúce je určiť, „či po zmene ide stále o tú *istú* hmotnú vec, ktorá vyjadruje duševnú tvorbu autora, alebo či sa zmenou, ktorou prešla predmetná vec, vytvára *iná* hmotná vec, ktorá vyjadruje takú tvorbu v inej forme“¹⁴.

73. Podľa môjho názoru má v prejednávanom prípade kvalita zmeny, ktorou prešiel hmotný nosič duševnej tvorby umelcov, takú povahu, že by bolo možné dokonca tvrdiť, že činnosť spoločnosti Allposters v skutočnosti predstavuje nové rozmnoženie chránených duševných výtvorov.

74. Uvedeným postupom sa na plátno prenáša obraz pôvodne reprodukováný na papieri, čo predstavuje zjavnú zmenu hmotného nosiča, pre ktorý bolo povolené šírenie obrazových diel. Táto zmena je špecifická preto, lebo prenosom na plátno sa obraz neprenáša na akýkoľvek nosič, ale práve na nosič toho istého druhu, na akom je zachytené pôvodné dielo. Preto si podľa môjho názoru treba položiť otázku, či je dotknutým právom skutočne právo šírenia, alebo skôr právo na rozmnožovanie umeleckého diela v celom rozsahu, teda ako celku tvoreného obrazom zachyteným na určitom nosiči. Inými slovami, dalo by sa tvrdiť, že Allposters sa neobmedzuje na šírenie obrazu, ktorý bol pôvodne zachytený na plátne, na papieri, ale v skutočnosti reprodukuje celý umelecký výtvor. V konečnom dôsledku neuvádza na trh *vyobrazenie malby*, ale *ekvivalent malby ako takej*.

11 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

12 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

13 — V tomto zmysle rozhodol Súdny dvor vo veci UsedSoft (C-128/11, EU:C:2012:407, bod 60).

14 — Písomné pripomienky Komisie, bod 59. Kurzívou zvýraznené v origináli.

75. Bez ohľadu na túto poslednú úvahu a v súlade s podmienkami, za akých Hoge Raad podal prejednávany návrh na začatie prejudiciálneho konania, ako som uviedol v bodoch 49 až 53, sa však odpoveď Súdneho dvora musí obmedziť na určenie, či za okolností prejednávaneho prípadu zmena uskutočnená spoločnosťou Allposters predstavuje zmenu hmotného nosiča takého rozsahu, že znamená prinajmenšom šírenie reprodukovanych diel, v prípade ktorého nedošlo k vyčerpaniu práva, ktoré organizácii Pictoright zaručuje článok 4 smernice 2001/29.

76. Za týchto podmienok považujem za zrejmé, že predmetná zmena je dostatočne významná a podstatná na to, aby bolo možné dospieť k záveru, že vo vzťahu k nej nemožno považovať právo šírenia organizácie Pictoright za vyčerpané. Jej význam vyplýva zo skutočnosti, že táto zmena nespôsobuje nijakú zmenu v hmotnom nosiči šíreného diela, ale práve použitie nosiča, ktorý má rovnakú povahu ako nosič, na ktorom bol pôvodne zachytený duševný výtvor. Táto okolnosť dáva prejednávaneému prípadu veľmi špecifický charakter a odlišuje ho od tých prípadov, v ktorých má nosič použitý na šírenie duševného výtvoru takú povahu, že nemôže viesť k zámene s pôvodným dielom. Typickým príkladom je prípad koláží, na ktorý poukázala britská vláda.

77. Podľa môjho názoru musí postačovať záver, že za okolností prejednávaneho prípadu je zmena uskutočnená spoločnosťou Allposters dostatočne závažná na to, aby bolo možné konštatovať, že došlo k takej podstatnej zmene hmotného nosiča chráneného diela, ktorá vylučuje vyčerpanie práva šírenia. Nad rámec tejto úvahy by podľa môjho názoru nebolo vhodné abstraktne sa vyjadriť k podmienkam, ktoré všeobecne musia byť splnené na konštatovanie existencie zmeny dostatočnej na vylúčenie vyčerpania práva šírenia. Naopak, v tomto prípade ide o konkretizáciu rozsahu pôsobnosti ustanovenia právneho predpisu súdom, ktorú možno vykonať len v individuálnom prípade v rámci nadväzujúcich konaní v konkrétnych a jedinečných sporoch.

78. V konečnom dôsledku zastávam názor, že v prejednávacom prípade sa právo organizácie Pictoright kontrolovať šírenie reprodukcí dotknutých diel nevyčerpalo prvým predajom plagátov, keďže to, čo Allposters zamýšľa šíriť, je jednoznačne „niečo iné“, a to bez ohľadu na to, že toto „niečo iné“ sa získalo spracovaním uvedených plagátov, čo je náhodná okolnosť, ktorá nemôže byť rozhodujúca.

3. Vnútroštátna judikatúra relevantná v prejednávacom prípade a jej zlučiteľnosť s právom Únie

79. Tretia a posledná z otázok, z ktorých sa skladá druhá prejudiciálna otázka, sa týka zlučiteľnosti holandskej judikatúry (doktrína Poortvliet) s právom Únie.

80. Ako uviedol Hoge Raad, z uvedenej doktríny v zásade vyplýva, že „ide o nové sprístupnenie verejnosti... v prípade, že exemplár uvedený na trh nositeľom práva sa verejne šíri v inej forme, čo vedie k novej možnosti využitia v prospech toho, kto uvedie na trh túto novú formu pôvodne šíreného exempláru“¹⁵.

81. Za týchto podmienok je zrejmé, že Súdny dvor nemá rozhodnúť o správnosti vnútroštátnej judikatúry. Má len pripomenúť vnútroštátnemu súdu, že tento súd – so zreteľom na výklad smernice 2001/29, podaný Súdny dvorom a s prihliadnutím na kritériá, ktoré sa mu poskytnú na uplatnenie uvedenej smernice na sporný prípad – má určiť, či uvedená judikatúra je v súlade s právom Únie.

15 — Bod 3.3 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

VII – Návrh

82. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na položené otázky takto:

1. Článok 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti upravuje odpoveď na otázku, či možno právo šírenia nositeľa autorských práv aplikovať na reprodukciu diela chráneného autorským právom, ktoré bolo nositeľom práva alebo s jeho súhlasom predané a dodané v Európskom hospodárskom priestore, ak táto reprodukcia následne prešla zmenou týkajúcou sa formy a v tejto forme bola znovu uvedená na trh.
2.
  - a) Okolnosť, že došlo k zmene v zmysle prvej otázky, má význam pre odpoveď na otázku, či dochádza k zamedzeniu vyčerpania práva alebo jeho prerušeniu v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29.
  - b) V prípade, aký je predmetom konania vo veci samej, zmena spočívajúca v použití hmotného nosiča rovnakej povahy, akú mal hmotný nosič pôvodného diela, vylučuje vyčerpanie práva šírenia v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2001/29.
  - c) Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či vyššie uvedené úvahy poskytujú priestor pre kritérium vytvorené judikatúrou v holandskom vnútroštátnom práve.